

Nr 213.

Av herr **Sandberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag för bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk.

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 149, beräknas ett anslag av 2,000,000 kronor till bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk.

Enligt beslut av fjolårets riksdag utgör anslaget för innevarande budgetår 1,950,000 kronor, varav beräknats förslagsvis 850,000 kronor till nyodling, 600,000 kronor till betesförbättring, 400,000 kronor till stenröjning och 100,000 kronor till jordkörning, att utlämnas till bidrag under år 1938. Departementschefen föreslår nu att till stenröjning beräknas ett med 50,000 kronor förhöjt anslag. Med hänsyn till den ökade efterfrågan på bidrag för detta ändamål synes också ökningen vara väl motiverad.

Men även andra krav än kravet på en något rikligare medelstildelning till stenröjningen anmäla sig. Det har upprepade gånger i motioner och annorledes från norrlandshåll framhållits att den verksamhet, som befrämjas genom detta anslag, har den största betydelsen för Norrland. Bidragsöknningen till stenröjningen kommer huvudsakligen andra delar av landet än Norrland tillgodo. I Norrland är det behovet av bidrag till de andra ändamålen, främst nyodlingen, som starkast gör sig gällande. Man har numera från statsmakternas sida genom beslut om olika åtgärder erkänt, att Norrland måste sättas i en särställning, bl. a. i fråga om jordbrukets stödande. Vi förmena därför att möjlighet bör beredas att även genom ifrågavarande anslag tillgodose de norrländska intressena bättre än som hittills skett.

Nytan och nödvändigheten av att nyodlingen särskilt främjas i Norrland kan anses fullt klar. I den i fjol offentliggjorda utredningen om jordbrukets läge i Norrland har också detta på ett auktoritativt sätt fastslagits. Jordbruksnämnden, som utfört utredningen, hemställer också bl. a., att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande åtgärder för att bereda nyodlingen i Norrland ett effektivt stöd, samt vidare, att vid avvägande och fördelning av anslag och bidrag för främjande av jordbruksproduktionen tillses att de speciella skäl, som enligt nämndens mening kunna anföras för särskilt stöd i nämnda hänseende åt jordbruket i Norrland, vinna behörigt beaktande.

Det är nu detta beaktande som vi anse böra ske vid tillmätandet av bidragen till nyodlingsverksamheten.

I ett för en tid sedan framlagt betänkande med utredning och förslag rörande beredskapsarbeten förordas en viss begränsning av nyodlingsverksamheten i södra och mellersta Sverige. För Norrland göres emellertid undantag

i det verksamheten därstädes ansetts böra främjas i hittillsvarande omfattning jämväl under normala konjunkturer. Västerbottens läns hushållningssällskap anför i sitt yttrande med anledning av det nämnda betänkandet bl. a. att detta sistnämnda »synes synnerligen välbetänkt, eftersom en ökad åkerareal är trängande för åstadkommande av sådan besuttenhet hos bondebefolkningen, att den av sin näring kan finna utkomst såväl i goda som dåliga tider. Även den i dessa trakter fortgående starka folkökningen synes motivera en annan inställning än den, som i trakter med stagnerad befolkningstillväxt kan vara motiverad. Dessa förhållanden synas tala för önskvärdheten att nuvarande stora arbetsbalans kunde genom ökad medelstillelning bortarbetas.» Det är att märka att någon inskränkning i nyodlingsverksamheten i södra och mellersta Sverige icke nu ifrågasättes i propositionen.

Det nyssnämnda hushållningssällskapet anför i sin motivering vid ansökningsen om bidrag för 1938 bl. a. att då brukningsdelningarna inom länet äro allt för små, har vid upprepade tillfällen, och nu sist vid årets riksdagsresa, framhållits nödvändigheten av att utvidga åkerarealen. Befolkningen i länet, som för närvarande torde öka åkerarealen med i runt tal 1,600 hektar årligen, visar stort intresse för dessa angelägenheter, vilket synes motivera att statsmakterna giva *de små jordbrukarna* det stöd de äro förtjänta av.

För år 1937 utgjorde de sökta bidragsbeloppen för samtliga län tillsammans: till nyodling 1,595,900 kronor, till betesförbättring 1,125,170 kronor, till stenröjning 700,360 kronor och till jordkörning 179,370 kronor eller tillsammans 3,600,800 kronor, varav beviljades tillsammans 1,500,000 kronor. Summan sökta bidrag för de fyra nordligaste länen, Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, utgjorde för samma år 1,357,950 kronor. Av detta belopp beviljades 576,710 kronor.

Ansökningarna om bidrag 1938 från de nämnda länen utgöra: Norrbottens, nyodling 600,460 kronor, betesförbättring 570 kronor, stenröjning 1,260 kronor och jordkörning 15,370 kronor, summa 617,660 kronor, Västerbottens respektive 326,668 kronor, 159,260 kronor, 26,870 kronor och 47,170 kronor, summa 559,968 kronor, Jämtlands 46,000 kronor, 41,000 kronor, 20,000 kronor och 4,500 kronor, summa 111,500 kronor samt Västernorrlands 100,000 kronor, 25,000 kronor, 12,000 kronor och 4,000 kronor, summa 141,000 kronor, tillsammans 1,430,128 kronor. Summan sökta bidrag för hela landet är för 1938 3,430,473 kronor. De fyra nordligaste länen ansökningssumma utgör sålunda över 41 % av hela landets. För dessa län utgör emellertid det för stenröjning sökta bidragsbeloppet endast omkring 4 procent av ansökningssumman, under det att motsvarande procent för landet i sin helhet är omkring 20.

Enligt lantbruksstyrelsens beräkning kan en tilldelning av statsbidrag för 1938 ske med omkring 50 procent av de sökta beloppen. För att möjliggöra en tilldelning till de norrländska länen av 80 procent av de sökta beloppen, vilket kan anses rimligt, skulle erfordras en ökning av anslaget med i runt tal 430,000 kronor. Detta belopp skulle i mån av behov och i förhållande till gjorda ansökningar om bidrag till de olika ändamålen tilldelas de fyra nord-

ligaste länen utöver vad som enligt vanlig tilldelning skulle tillkomma dem av anslaget i övrigt.

Med stöd av det anförda få vi alltså värdsamt yrka,

att riksdagen måtte

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under 1939 bevilja statsanslag intill 2,430,000 kronor för utlämnande av bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk;

2) till grundförbättringar: bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk för budgetåret 1938/1939 anvisa ett förslagsanslag av 2,430,000 kronor;

samt att riksdagen måtte besluta att vid medelstildelningen till Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län skola iakttagas de grunder som här ovan i motionen angivits.

Stockholm den 21 januari 1938.

O. E. Sandberg.

E. W. Norén.

Ernst Hage.

Wilh. Annér.

